

הכל מודים בבא על הנדה שמשלם קנס –

All agree; that whoever forces himself on a נדה, pays Knass

OVERVIEW

הסדא ruled that all agree that one who is מאנס a נדה (who is forbidden to him, nevertheless) he must pay קנס, since it is יש בה הויה and ראוייה לקיימה. The גמרא continues and says, 'and (this is) to exclude the view of ר' נחוניא בן הקנה who exempts חייבי כריתות from monetary payments (just as we exempt בי"ד חייבי כריתות from monetary payments). There is a dispute between רש"י and תוספות as to the meaning of 'ולאפוקי' does it refer to ר"ש התימני and ר"ש בן מנסיא (the view of (רש"י) משנה (the view of our משנה),¹ or does it refer to תוספות.²

תוספות asks:

תימה לרבינו יצחק מנלן דרבי שמעון בן מנסיא מודה בה -

The ר"י is astounded! From where did הסדא derive that רשב"מ agrees to this
(בא על הנדה משלם קנס) -

דלמא כרבי נחוניא בן הקנה סבירא ליה³ דחייבי כריתות פטורים מן התשלומין -

Perhaps רשב"מ agrees to רנב"ה that those who are liable for כרת are exempt from monetary payments and since there is a חיוב כרת for being with a נדה, the מאנס is exempt from קנס.

תוספות explains why the ר"י question is regarding רשב"מ and not התימני:

ומיהו רבי שמעון התימני על כרחך לית ליה דרבי נחוניא -

However, perforce you must say that ר"ש התימני disagrees with ר"נ and maintains that חייבי כריתות are בתשלומין; תוספות explains -

מדאיצטריך למעוטי חייבי כריתות⁴ מולו תהיה לאשה אשה שיש בה הויה -

For since ר"ש התימני requires the פסוק of ולא תהיה לאשה - which is expounded to mean **a woman that קידושין תופסין בה - to exclude חייבי כריתות** from קנס, for קידושין

¹ Presumably תוספות maintains this view for [presumably it is] ר"ה [who] says the 'ולאפוקי' immediately after mentioning the viewpoints of both התימני and רשב"מ (by saying, 'ולאפוקי', ראוייה לקיימה, and נמי הויה וכו' הא נמי ראוייה לקיימה, ולאפוקי, כי).

² See footnote # 9.

³ רשב"מ stated that we require that the אנוסה should be an לקיימה to exclude a ממזרת ונתינה, or חייבי עשה, etc. In all these cases there is no חיוב כרת. However where there is a חיוב כרת (as there is by נדה) there is no קנס (even if she may be considered לקיימה, since חייבי כריתות are בתשלומין, (אשה הראוייה לקיימה).

⁴ תוספות presently assumes that the exclusion from לאשה ולא תהיה לאשה can apply only to חייבי כריתות (as explained shortly). This proves that ר"ש התימני disagrees with רנב"ה, for otherwise there is no need to exclude חייבי כריתות from paying קנס from the פסוק of ולא תהיה לאשה, when they are already excluded, since חייבי כריתות are בתשלומין.

are not חייבי כריתות by תופס פטור, so in their case the מאנס is פטור from קנס. תוספות explains why he assumes that חייבי כריתות לו תהיה לאשה is excluding only חייבי כריתות -

דעל כרחך לא איצטריך למעוטי אלא חייבי כריתות -

For perforce you must say that ר"ש התימני requires the פסוק of תהיה, only to exclude חייבי כריתות -

דחייבי לאוין סבירא ליה בסוף החולץ (יבמות דף מט,א ושם) דאית בהו הויה -

Since חייבי תופס by חייבי קידושין that פרק החולץ ר"ש התימני maintains in the end of חייבי (and certainly by עשה חייבי), and in those cases קנס will be paid. The only exclusion is חייבי חייבי and if he would agree to רנב"ה, there is no need for an additional פסוק to exclude חייבי חייבי since they are פטורין מתשלומין (according to רנב"ה). תוספות returns to his initial question -

אבל מרבי שמעון בן מנסיא קשה מנלן דלית ליה דרבי נחוניא⁵ -

However, there is a difficulty regarding רשב"מ, how does ר"ח know that רשב"מ disagrees with ר"ג.

ר"ש התימני and now claims that the same question applies even to תוספות reconsiders and

ועוד אפילו רבי שמעון התימני דלמא אית ליה דר' נחוניא -

And in addition we can say that perhaps even ר"ש התימני agrees with ר"ג -

ואיצטריך למעוטי מולו תהיה לאשה יבמה לשוק⁶ דאין קידושין תופסין בה לכולא עלמא -

And he requires the exclusion of לאשה (not for חייבי כריתות) ולא תהיה לאשה (where all agree that איך קידושין תופסין בה).

כדאמר בהאשה רבה⁷ (שם דף צב,ב ושם) -

As the גמרא states in רבה האשה רבה. The question is that perhaps both ר"ש התימני and רשב"מ agree with רנב"ה that חייבי כריתות are פטורין מתשלומין (and the exclusion of חייבי כריתות can refer either to יבמה לשוק (according to ר"ש התימני) or to חייבי לאוין (according to רשב"מ); however regarding חייבי כריתות no new פסוק is needed since there is no חיוב תשלומין by חייבי כריתות.

answers: תוספות

ויש לומר דרב חסדא סבירא ליה דאין שום תנא סובר כרבי נחוניא ולהכי קאמר ולאפוקי כולי -

⁵ רשב"מ maintains that חייבי כריתות requires an אשה הראויה לקיימה ולא תהיה and חייבי לאוין and he does not need the פסוק to exclude חייבי כריתות for he may agree to רנב"ה that חייבי כריתות are always פטורין מן התשלומין.

⁶ The תורה writes in (כה, תצא) חייבי כריתות (whose husband died childless) cannot marry on the outside unless she first has יבום or חליצה from her late husband's brother. The fact that the תורה writes לא תהיה indicates that אין קידושין תופסין (the marriage is invalid).

⁷ The גמרא there states אמר רב מנין שאין קדושין תופסין ביבמה שנאמר לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר לא תהא בה הויה לזר. In any event רשב"מ אמר בענייתו צריכה גט מספקא ליה לשמואל האי לא תהיה אשת המת אי ללאו הוא דאתא אי דלא תפסי בה קדושין הוא דאתא ר"ש התימני question is that according to רב that איך קידושין תופסין ביבמה לשוק, how does ר"ח know that רשב"מ disagrees with רנב"ה.

And one can say;⁸ that ר"נ maintains that there is no תנא who agrees with ר"נ and therefore he said this ruling of קנס משלם הגדה על הבא and to exclude, etc. from the view of רנב"ה that חייבי כריתות פטורין מן התשלומין.

ולאפוקי מדרנב"ה offers an alternate understanding of תוספות:

ובקונטרס פירש⁹ דאמתניתין קאי¹⁰ דמפקא מדרבי נחוניא -

And רש"י explained that ולאפוקי is referring to our משנה¹¹, that our משנה which states that חייב כריתות, this is required to pay קנס even though there is a חייב כריתות, this rejects the view of ר"נ.

תוספות asks:

ותימה מנא ליה דמפקא מיניה דלמא מודה רבי נחוניא דחייבי כריתות יש להן קנס -

And it is astounding! From where does the גמרא know that our משנה rejects the view of רנב"ה, perhaps ר"נ agrees that חייבי כריתות are required to pay קנס, even though generally חייבי כריתות are פטורין מתשלומין -

דרבינהו קרא¹² חד לחייבי לאוין וחד לחייבי כריתות -

For the two extra פסוקים included them; one פסוק included חייבי לאוין, and one פסוק includes חייבי כריתות to pay קנס even though generally פטורין מתשלומין -

תוספות limits the scope of the question:

ולרבי עקיבא ניחא דמפקא מתניתין מדרבי נחוניא -

However (if our משנה is) according to ר"ע, our משנה rightfully rejects the view of ר"נ -

דכיון דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין -

For since אין קידושין תופסין בחייבי לאוין -

איכא לאוקומי הנך תרי ריבויי חד לחייבי עשה וחד לחייבי לאוין¹³ -

⁸ Indeed ר"ה may not have proof that both ר"ש התימני and רשב"מ disagree with רנב"ה; however it is the view of ר"ה that no one agrees to רנב"ה, and therefore there is קנס by הגדה בא על הנדה, since we disagree with רנב"ה and also it is יש בה (סתמא דגמרא ולאפוקי) (not the גמרא). It is ר"ה who said 'ולאפוקי' (not the גמרא).

⁹ ד"ה ולאפוקי. The difficulty תוספות presented on his understanding may have convinced רש"י to interpret the 'ולאפוקי' in a different manner to avoid התוספות.

¹⁰ According to פירש"י it is possible that the גמרא דסתמא is saying 'ולאפוקי' (but it has no connection to the statement of ר"ה). See however the מהרש"ל cited in 'Thinking it over' # 1).

¹¹ תוספות understands that the לאפוקי of ר"ה is referring to ר"ש התימני and רשב"מ (and therefore תוספות had his question); however רש"י understands that our משנה (which is מחייב קנס by חייבי כריתות) rejects רנב"ה (this seemingly removes תוס' question).

¹² See the גמרא on כטב, that there are three פסוקים and two are extra, עיי"ש.

¹³ However if we maintain that אין קידושין תופסין בחייבי לאוין then there is no need to have two פסוקים, one for עשה and one for לאוין, since by both of them אין קידושין תופסין. It is only according to ר"ע who maintains אין קידושין תופסין בחייבי לאוין, but are תופסין בחייבי לאוין by עשה (like ר' סימאי or even according to ר' ישבב by ר' יבב), that we need

We can establish these two inclusive פסוקים (according to רנב"ה), one to include אין קידושין תופסין (where קידושין תופסין חייבי עשה) and one to include חייבי לאוין (even though חייבי לאוין תופסין)

אבל חייבי כריתות לרבי נחוניא לא¹⁴ -

However there is no פסוק to include חייבי כריתות according to ר"נ, so רנב"ה rejects קנס which holds חייבי כריתות liable for קנס. However if we maintain that קידושין חייבי to include ריבוי חייבי, תופסין בחייבי לאוין, we can say that even according to רנב"ה there is a special חייבי to include חייבי for קנס payment. How can רש"י say that our משנה rejects the view of רנב"ה?!

פרש"י offers an answer to תוספות:

ונראה לרבינו שמשון בן אברהם לתרץ דעל כרחק מפקא מתניתין מרבי נחוניא -

And the משנה רשב"א would like to answer that perforce you must say that our משנה rejects the view of ר"נ -

דלרבי נחוניא אין חילוק בין חייבי כריתות לחייבי מיתות בית דין -

For according to ר"נ there is no difference between חייבי כריתות and חייבי מיתות - regarding בי"ד, to exempt them from paying money, this is true -

או מאסון אסון¹⁵ או כדדריש רבא¹⁶ כרת שלי כמיתה שלכם -

Whether ר"נ derives his ruling from the גזריה שוה of אסון אסון or whether he derives it as רבא expounded on the verse of 'ואם העלם יעלימו וגו' that My כרת is like your מיתה, etc.

ואם יש קנס לרבי נחוניא בחייבי כריתות יש גם כן בחייבי מיתות בית דין -

So if there would be קנס according to ר"נ by חייבי כריתות there would also be קנס by חייבי מיתות בי"ד since they are the same -

ומתניתין קתני¹⁷ בא על בתו פטור:

However our משנה maintains that one who is פטור from פטור his daughter in פטור, but according to רנב"ה he would be חייב for בתו just as he is חייב for אחותו

SUMMARY

According to תוספות it is the view of רב חסדא that no other תנא agrees to רנב"ה that יש בה חייב בקנס, since she is חייב בקנס, and therefore חייבי כריתות פטורין מתשלומין

---

two פסוקים one for חייבי עשה where חייבי לאוין תופסין and the other for חייבי לאוין where חייבי עשה תופסין.

¹⁴ See 'Thinking it over' # 1.

¹⁵ See the גמרא on this עמוד that there is a גז"ש from אדם to אסון בידי שמים that they are both similar

¹⁶ See the גמרא on the עמוד ב' where רבא cites the פסוקים of מוֹרְעוּ לְמַלְכְּךָ ד. וְאִם הֶעֱלַם יַעֲלִימוּ עִם הָאִישׁ מִן הָאִישׁ הַהוּא בְּתַתּוֹ מוֹרְעוּ לְמַלְכְּךָ וְהַכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֵת כָּל הַזּוֹנִים אַחֲרָיו לְזָנוֹת אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקְרֵב עִמָּם. (ויקרא [קדושים] כ, לבלתי המית אתו. ה' וְשָׁמַתִּי אֹנִי אֶת פְּנֵי בָאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהַכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֵת כָּל הַזּוֹנִים אַחֲרָיו לְזָנוֹת אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקְרֵב עִמָּם. (ויקרא [קדושים] כ, כרת בידי שמים, I will punish him with בי"ד, which רבא expounds to mean that if you do not give him בי"ד, I will punish him with בידי שמים.

¹⁷ (this is a continuation of our משנה on א, כט). See 'Thinking it over' # 2.

ראויה לקיימה and הויה. However, רנב"ה maintains that our משנה disagrees with רנב"ה, since it obligates כריתות בי"ד קנס, but exempts כריתות חיבי from קנס.

THINKING IT OVER

1. תוספות asks how can we know that our משנה disagrees with רנב"ה, perhaps our משנה also agrees that כריתות פטורין מתשלומין, however there is an exception by קנס, since the תורה wrote an extra פסוק to include (even) כריתות.¹⁸ Seemingly we can argue that if כריתות חיבי are פטורין מתשלומין and the only reason there is a חיוב קנס is because of the ריבוי, perhaps the ריבוי only includes איסור נדה (which is יש אין קידושין (ראויה לקיימה and בה הויה), but does not include the other כריתות חיבי where תופסין. However since the משנה includes all כריתות חיבי this indicates that the משנה disagrees with רנב"ה. What is תוספות question?!¹⁹

2. Seemingly the answer of the רשב"א on פרש"י is obvious;²⁰ why did not תוספות realize this?²¹

---

¹⁸ See footnote # 14.

¹⁹ See (also) תו"י אות ב' who writes נחוניא מר' מתניין מר' נחוניא מהרש"ל, מהרש"א and מהר"ם שי"ף ליה בדרכה מיניה וכן משמע לקמן בפרקין דלר' נחוניא איצטיך לאוקמי חד לחיבי לאוין ועשה וחד ללאו דיבמה לשוק אבל חיבי כריתות קים ליה בדרכה מיניה וכן משמע לקמן בפרקין (לה, ב) אי כרבי נחוניא קשיא אחותו משמע דבחיבי כריתות לא מתוקמא כוותיה.

²⁰ See footnote # 17.

²¹ See (בסופו) סוכ"ד אות כו (בסופו).